

**Управління освіти
виконавчого комітету Вараської міської ради
Вараський ліцей № 1 Вараської міської ради**

**XXIII Всеукраїнський конкурс
учнівської творчості
«Об'єднаймося ж, брати мої!»
Номінація: Література**

КОЗАЦЬКЕ ПРИЗВИЩЕ

**Роботу підготував
учень 10 класу Вараського ліцею № 1
КМІН Денис Богданович
Керівник
учитель української мови та літератури
МЕЛЬНИК Олена Михайлівна**

Вараш 2023

Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине –
Слава не поляже...

Т. Шевченко

Березень. 1996 рік. с. Тарасівка. Херсонська область.

- Михайле, ти зачинив ворота на ніч? Чуєш, як собака гавкає? Певно, злодії ходять. Світ такий непевний...

- І ворота зачинив, і Мухтара відв'язав. Воно коли собака на волі, то і злодію зась на чуже.

- Тату, а воля – це коли не на прив'язі, еге ж? А яка ж тоді воля в людини?

- Воля, сину, це найдорожче, що має людина. Це її вільні думки, вільні вчинки, вільне дихання. Ми народжені вільними і один Господь може забрати у нас волю. Розумного чоловіка воля робить сильним і непереможним, бо він знає, що і як йому чинити, щоб бути щасливим.

- Сильними, як були козаки?

- Так, саме такими!

- Пий молоко і лягай спати, козаче. Ніч заходить, - тихо сказала мати, наливши склянку ще теплого молока.

Малий Сашко ще довго шепочеться з батьком. Він любить лежати на одній подушці з татусем і слухати історії про козаків. Ось перед його очима верхи на конях скачуть дебели козаки з чудернацькими прізвищами Непийвода, Нечуйвітер, Заброда, Безвусенко, Перебийніс. З розхристаних сорочок видніються талісмани на шиях, а за пояс заткнуті шаблі, кинджали, сагайдаки. Ось вони схрестилися з супротивником на шаблях, аж оселедці завиваються гадюкою кругом голови, коли ті замахуються на ворога. Міцні жилаві руки владно орудують шаблями, з очей іскриться рішучість і жага відстояти волю. «Або перемога, або смерть!» - кричать вони і на конях мчать вперед, щоб наздогнати тих, хто не втрапив під їхню шаблю.

- «А що, вража сило? Весело погуляла на нашій землі?» - вигукує один з них перед тим, як відсікти голову татарину.

- Тату, а що тим татарам треба було на нашій землі? – запитує Сашко.

- Панувати над нами та хліба нашого, - напівсонним голосом відповів батько.

- А правда, що душа того, хто за землю свою загинув, на небі опиняється? - не вгамовується Сашко.

- Правда, бач скільки зір на небі. То вони, праведники - світять соколики.

- Тату, а наше прізвище Паливода також козацьке?

- Ще й яке козацьке, - сміється батько, - для козака не було нічого неможливо: а хоч і воду запалити. А тобі спати пора, щоб сильним вирости.

Але Сашко ще довго не спить. Він дивиться крізь вікно на зоряне небо і думає, як то воно бути таким сміливим, щоб за волю і правду не боятися смерті. Йому здається, що він ніколи не зможе стати таким сильним і сміливим, і ніколи йому воду не запалити навіть з нанотехнологіями. Де йому до козаків. Завтра він неодмінно почне займатися спортом, спробує методи, аби запалити воду і завжди казатиме правду. За вікном почувся гавкіт, і Сашко подумав, що поки Мухтар оберігає їхню волю, він буде міцніти у сні.

Січень. 2014 рік. Київ. Майдан Незалежності.

- Сашко, як ти? Слава Богу додзвонилися. По телевізору показують, що вас розганяли «беркути». Була стрілянина. Що ж це коїться таке, що свої своїх б'ють? Ти живий? Цілий?

- Живий! Не хвилюйтеся, зі мною все гаразд. Та й я не сам тут, тут такі люди, мамо, такі справжні люди! Ми повинні вистояти.

- А що ж воно далі буде? Чи ж проста людина чого доб'ється в цьому світі? І як твоє навчання, сину, не виженуть з університету через ці мітинги?

- А що буде? Звісно, Перемога! За правду не виганяють, мамо, бо там, де правда, там і перемога!
- Сашо, ми хвилюємося. Приїхав би... Холодно ж як.
- Мамо, твої шарфи найтепліші у світі! Софія переказує вам вітання і також дякує за шарф.
- Яка Софія, синку?
- Найкраща дівчина у світі, мамо! Ваша майбутня невістка. Я маю бігги, нам шини довели. Увечері обов'язково наберу. Обіймаю!

Березень. 2022 рік. с.Тарасівка. Херсонська область.

- Мамо, тату, привіт! Нарешті ви на зв'язку! Як ви? Вам вдалося зарядити телефони? А теплі речі? Ви взяли теплі речі? Слухайте мене уважно: будь ласка, не виходьте з льоху! За 15 кілометрів від Тарасівки вночі були вибухи. Розбомбили дитсадок і житлові будинки. У вас є запаси їжі і води? Мамо, тату, ви в мене сильні - повинні витримати. Скоро наші прийдуть, просто треба зачекати. Чекати і не виходити з льоху.
- Сашо, не хвилюйся за нас. Ми в безпеці. Тато приніс теплу бабину ковдру і два бутлі води. А їжі в льосі на рік вистачить. Ти головне себе бережи, зі зброєю будь обережним. До речі, ти ще в Бахмуті? Де Софія?
- Мамо, я ж забув про головне: скоро ви вдруге станете дідусем і бабусею. Сьогодні телефонувала Соня – у нас буде син – Олекса Паливода! Правда, гарно звучить? По-козацькому!
- Яка радість, синку! Бережи тебе, Боже! Бережи Україну, Боже...

Травень. 2023 рік. м. Дніпро. Госпіталь.

- Командире Паливода Олександр Михайловичу, позивний «Козак» вас представлено до нагороди за здійснення геройського вчинку під час оборони Бахмута і надано звання – Герой України. Вручаємо цей Золотий

орден як знак шани і вдячності за Ваші заслуги перед Батьківщиною. Не піднімайтеся з ліжка, вам ще не можна.

- Служу народові України! – схвильованим, але впевненим голосом відповів Олександр.

- Бажаємо здоров'я! Одужуйте! Ви ще потрібні Україні!

03 листопада. 2023 рік. м. Авдіївка.

- Мамо, тату, в мене обмаль часу. У мене все добре, не хвилюйтеся. Як ви? Як мої козаки – Тарасик і Олекса? П'ють молоко? Ростуть?

- Ростуть, сину! На Закарпатті корови не сіном, а чаєм годують, тому й молоко цінніше! Але хочемо додому, в Тарасівку.

- Ще трохи, мамо, і виб'ємо нечисту силу і звідти. Недавно лишилося їм сміятися над славною козацькою землею. Недавно оркам топтати та нищити землю нашу! Ех, мамо, заживемо ж як! Хату відбудуємо, вишень насадимо, коней розведу...

- А коней навіщо?

- Щоб хлопців навчити верхи їздити. Славні козаки будуть. Заскучав я за вами.

- І ми за тобою... Бережи тебе Господь, сину.

22 листопада. 2023 рік. м. Авдіївка.

Гей, плине кача по Тисині

Плине кача по Тисині

Мамко ж моя, не лай мене

Мамко ж моя, не лай мене...

- Сашко, а чому ти тут лежиш, сину! А йди додому, я тобі молочка налила і до теплого хліба твоє улюблене варення з вишень відкрила.

- Чекай, мамо, ось коня осідлаю. Агов, скачу, мамо, по полях, по степах наших вільних. Диви, як хороше! Яка гарна Україна наша буває в житах, садах, квітах. Як гарно сонце сідає за Дніпром, мамо! Ніби промінням воду

запалює, ніби горить вода, мамо. Хочу побачити ближче той захід. Як хороше тут, мамо! Зі мною і побратими, і козаки, мамо. Пора мені до сонця, а тоді вже до вас, до садку вишневого. Привіт моїм козачатам – Олексі та Тарасику. Люблю вас.

22 листопада. с. Вербівка. Закарпаття.

- Бабусю, що з вами? Знову серце? Ось ліки.
- Дякую, мої любі. Щось закололо в серці. Не хвилюйтеся, бабуся сильна. Гляньте, який захід гарний. Ніби сонце воду запалює.
- Дивіться, дивіться, бабусю, як гарно зірочка миготить .
- То чиясь душа праведна нам привіт переказує. Ну ось мені вже краще, ходіть я вас обійму, мої козачата любі.

Бабуся обіймає внуків, розказує їм про їхнього маленького тата, про козаків, про коней, про Тарасівку, де всі щасливі. Гарно так, любо.

А по Дніпру пливе кача і слухає ті розмови...